

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

ร้อยโทหญิง รุ่งภา บุญประดิษฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-421-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND
RESPONSES TO ILLNESS OF CHRONICALLY
ILL PATIENTS

Lt. Rungnapa Boonpradist

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Administration Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-421-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของ
ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง

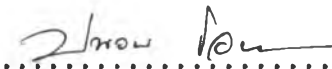
โดย ร้อยโทหญิง รุ่งนภา บุญประดิษฐ์
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์

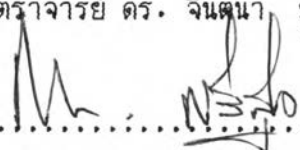
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

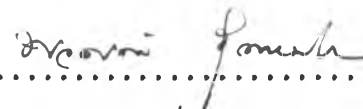

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุข)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พ.ต.ต.หญิง พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

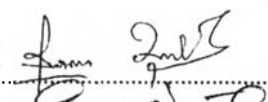
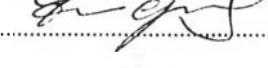
ฉบับต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาคในครอบครัวนี้เพียงแผ่นเดียว

รุ่งนภา บุญประดิษฐ์, ร้อยโทหญิง : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร กับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง (RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED FACTORS AND RESPONSES TO ILLNESS OF CHRONICALLY ILL PATIENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, 143 หน้า. ISBN 974-582-421-6

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง และกลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ตัวอย่างประชากรในการวิจัยเป็นผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย ความดันโลหิตสูง และเบาหวาน จำนวน 210 คน ที่มารับการตรวจรักษาในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แบบเพิ่มหรือลดตัวแปรเป็นขั้น ๆ ผลการวิจัยพบว่า

1. การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง อยู่ในระดับสูง นั่นคือ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังมีการปรับการกระทำ ความรู้สึก และความนึกคิดที่สัมพันธ์กับการดำรงชีวิตน้อย
2. เพศ อายุ ระดับการศึกษา การรับรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย การรับรู้เกี่ยวกับปฏิกิริยาของครอบครัวต่อการเจ็บป่วย การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การรับรู้เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ และลักษณะอารมณ์และบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระยะเวลาการเจ็บป่วยมีความสัมพันธ์ทางลบกับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. กลุ่มตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 6 ตัวแปร คือ การรับรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย ลักษณะอารมณ์และบุคลิกภาพ ระยะเวลาการเจ็บป่วย การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพศ และ ระดับการศึกษา สามารถอธิบายความผันแปรของการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรังได้ร้อยละ 48.93 ($R^2 = .4893$)

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต ร.ท. น.ผู้
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C386143 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION
KEY WORD: RESPONSES TO ILLNESS / CHRONICALLY ILL PATIENTS
RUNGNAPA BOONPRADIST, LT.: RELATIONSHIPS BETWEEN SELECTED
FACTORS AND RESPONSES TO ILLNESS OF CHRONICALLY ILL PATIENTS.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D., 143 pp.
ISBN 974-582-421-6

The purposes of this research were to study responses to illness of chronically ill patients, and to determine variables which would be able to predict the responses to illness of chronically ill patients. Research samples consisted of 210 myocardial infarction, hypertension and diabetes mellitus patients, from outpatient departments in Government Hospitals located in Bangkok Metropolis. Data were collected by using structured interviews which were developed by the researcher. Descriptive analysis, multiple correlation and stepwise multiple regression analysis were used to analyze the gathered data.

The major findings were as the followings:-

1. Responses to illness of chronically ill patients was in the higher level, that is, the chronically ill patients had slightly adapted their actions, feelings and thoughts related to their life styles.
2. Sex, age, education, perception of illness, perception of family reaction to illness, perception of environment, perception of health service and temperament and personality style were positively and significantly correlated with responses to illness of chronically ill patients, at the .05 level, whereas, length of illness was negatively and significantly related to responses to illness of chronically ill patients, at the .05 level.
3. The 48.93 percent of variance in responses to illness of chronically ill patients were explained by perception of illness, temperament and personality style, length of illness, perception of environment, sex and education.

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์.....
สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล.....
ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา
ยูนิพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจตั้งแต่เริ่มต้นด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ
กรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดิเรก ศรีสุโข ที่กรุณาให้คำแนะนำ
และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย และคณาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ ทุกท่านที่ได้
ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทั้งหมด ซึ่งเป็นพื้นฐานและประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะใน
การแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณโรงพยาบาลของรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร
ทั้ง 6 แห่ง ที่ได้ให้ความร่วมมือและความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือ และการ
เก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนผู้ช่วยทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนใน
คณะพยาบาลศาสตร์ สมาชิกในครอบครัว และทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดี
เสมอมา

รุ่งนภา บุญประดิษฐ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
แนวเหตุผลและสมมุติฐานการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง.....	17
ความหมายของการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง.....	17
ลักษณะของการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง.....	19
ผลกระทบของการเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง.....	20
การตอบสนองต่อการเจ็บป่วย.....	23
ความหมายของการตอบสนองต่อการเจ็บป่วย.....	23
ลักษณะของการตอบสนองต่อการเจ็บป่วย.....	24
องค์ประกอบของการตอบสนองต่อการเจ็บป่วย.....	27
การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง.....	29
ความหมายของการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง.....	29
องค์ประกอบของการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง.....	29
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง.....	33
อายุ.....	33
เพศ.....	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ระดับการศึกษา.....	35
ระยะเวลาการเจ็บป่วย.....	36
การรับรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย.....	36
การรับรู้เกี่ยวกับปฏิกิริยาของครอบครัวต่อการเจ็บป่วย.....	40
การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม.....	42
การรับรู้เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ.....	44
ลักษณะอารมณ์และบุคลิกภาพ.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52
คุณภาพของเครื่องมือ.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	119
ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	121
ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	128
ประวัติผู้วิจัย.....	143

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการเจ็บป่วย.....	60
2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตอบสนองต่อการเจ็บป่วย จำแนกตามด้านต่าง ๆ 6 ด้าน.....	62
3	ระดับการตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จัดตามกลุ่มคะแนน..	63
4	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำแนกตาม เพศ.....	64
5	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำแนกตาม อายุ.....	65
6	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตาม อายุ.....	66
7	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	68
8	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตาม ระดับการศึกษา.....	70
9	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง จำแนกตาม ระยะเวลาการเจ็บป่วย.....	73
10	เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เป็นรายคู่ โดยวิธีการของเซฟเฟ่ จำแนกตาม ระยะเวลาการเจ็บป่วย.....	75
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับค่าเฉลี่ยของตัวแปรพยากรณ์....	77
12	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวพยากรณ์ และตัวพยากรณ์กับตัวพยากรณ์ของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง.....	79
13	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (B) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b แต่ละตัวที่ใช้พยากรณ์การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง.....	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ที่ได้รับการคัดเลือก เข้าสมการถดถอย ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และทดสอบความ มีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เพิ่มขึ้น (R^2 change) ในการพยากรณ์ การตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง.....	85
15	สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (B) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์การ ตอบสนองต่อการเจ็บป่วยของผู้ป่วยโรคเรื้อรัง.....	88